

EUROPESE COMMISSIE

NOTA

Brussel, 12 juni 2013

Gezamenlijke verklaring over de Werelddag tegen kinderarbeid

Ter gelegenheid van de Werelddag tegen kinderarbeid (12 juni) hebben Catherine Ashton (hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid/vicevoorzitter van de Commissie), Viviane Reding (vicevoorzitter en commissaris voor Justitie), Andris Piebalgs (commissaris voor Ontwikkeling), László Andor (commissaris voor Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie), en Cecilia Malmström (commissaris voor Binnenlandse Zaken), de volgende verklaring afgelegd:

"Volgens ramingen van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) voeren wereldwijd 15,5 miljoen kinderen buitenshuis betaald of onbetaald huishoudelijk werk uit. Hun kindertijd wordt deze kinderen ontzegd. Erger nog, meer dan de helft van deze kinderen voeren gevaarlijk werk uit, waarbij er soms sprake is van uitbuiting en kinderhandel, en riskeren dagelijks hun leven.

Wij blijven vechten tegen alle vormen van kinderarbeid. Wij hebben alle lidstaten opgeroepen het IAO-Verdrag 189 betreffende fatsoenlijk werk voor huispersoneel te ratificeren. Dit verdrag wordt op 5 september 2013 van kracht en zal miljoenen werknemers, vooral vrouwen en kinderen, bescherming bieden. In onze dialogen en multilaterale fora inzake de mensenrechten pleiten wij tegen kinderarbeid. Wij verlenen bijstand via projecten die zorgen voor een eerlijke toegang tot basisonderwijs en de ontwikkeling van vaardigheden.

Vorig jaar om deze tijd heeft de Raad het strategisch EU-kader voor mensenrechten en democratie aangenomen, dat ook maatregelen voor de wereldwijde afschaffing van de kinderarbeid omvat. De Europese Unie zal ook actief meewerken aan de derde internationale conferentie voor de bestrijding van de ergste vormen van kinderarbeid, die van 8 tot 10 oktober 2013 in Brazilië plaatsvindt. Op deze Werelddag tegen kinderarbeid blijft de EU, net zoals alle andere dagen van het jaar, vastbesloten de doelstelling om de ergste vormen van kinderarbeid tegen 2013 uit te bannen, te halen."

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Handvest van de Grondrechten

Het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: Handvest) is een 'state of the art' catalogus van fundamentele rechten, vrijheden en beginselen. Sinds 1 december 2009 is het Handvest juridisch bindend voor de instellingen van de EU en voor de lidstaten van de EU wanneer zij het EU-recht ten uitvoer brengen. Het Handvest is opgenomen in een verklaring van het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie, maar heeft dezelfde juridische waarde als de EU-verdragen. Klik op het menu links voor de artikelen van het Handvest, inclusief jurisprudentie van het EU-Hof (alle jurisprudentie waarin het betreffende artikel wordt aangehaald) en de tekst van de officiële toelichting bij het Handvest per artikel.

Op deze pagina:

Geschiedenis

Lange tijd was de grondrechtenbescherming niet duidelijk geregeld in het kader van de Europese Unie. Het Hof van Justitie hield in zijn rechtspraak wel rekening met grondrechten als een algemeen beginsel van Unierecht, maar in de Europese Akte (1986) en het Verdrag van Maastricht (1992) werd slechts de notie van eerbiediging van grondrechten opgenomen. Er was behoefte aan een document waarin de grondrechten duidelijk werden vastgelegd. In 1999 besloot de Europese Raad van Keulen een Handvest van de grondrechten op te stellen. Het doel was om de grondrechten die in de Unie gelden, in één enkele tekst samen te brengen en ervoor te zorgen dat deze grondrechten beter bekend zouden worden. Dit Handvest werd opgesteld door een Conventie bestaande uit vertegenwoordigers van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie, en de regeringen en parlementen van de lidstaten. Het Handvest werd op 7 december 2000 plechtig afgekondigd als politieke verklaring tijdens de Europese Raad van Nice. In de jaren daarna is het Handvest aangepast om het op te nemen in de Europese Grondwet. Het Hof van Justitie begon allengs haar arresten te onderbouwen met verwijzingen naar het Handvest, al bleef de juridische status onduidelijk.
Bij de totstandkoming van het Verdrag van Lissabon is ervoor gekozen het Handvest opnieuw als een aparte verklaring vast te stellen door de voorzitters van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie. Via een bruggetje in het EU-Verdrag is het Handvest juridisch verbindend verklaard met dezelfde juridische waarde als de EU-verdragen zelf (artikel 6, eerste lid, EU-Verdrag). Sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon op 1 december 2009 is de onduidelijkheid over de juridische status van het Handvest definitief weggenomen.

Bij het Handvest is een toelichting opgesteld onder verantwoordelijkheid van het presidium van de Conventie die het Handvest in 2000 heeft opgesteld, en naderhand aangepast door het presidium van de Conventie die het Handvest voorbereidde voor opneming in de Europese Grondwet. De status van de toelichting als bron van uitleg van het Handvest wordt in artikel 6 EU-Verdrag en in de preambule van het Handvest onderstreept: de toelichtingen moeten terdege in acht genomen worden en de rechterlijke instanties van de Unie en de lidstaten zullen er naar behoren rekening mee moeten houden. De tekst van het Handvest en de toelichting zijn hier te raadplegen.

Naar boven

Toepassingsgebied en reikwijdte van het Handvest

Toepassingsgebied (artikel 51 Handvest)

Het misverstand bestaat dat het Handvest een ‘Bill of rights’ is die op alle situaties in Europa en de lidstaten van toepassing is. Dat is niet het geval. De opstellers van het Handvest hebben de werking van het Handvest, in ieder geval wat de lidstaten betreft, willen beperken tot situaties die verband houden met het EU-recht. Dat blijkt uit artikel 51 van het Handvest. De bepalingen van het Handvest zijn gericht tot de instellingen, organen en instanties van de Unie. Het Handvest is ook van toepassing op de lidstaten, maar **uitsluitend wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen.** Het Handvest bevestigt de rechtspraak van het Hof dat de door het Handvest gewaarborgde grondrechten moeten worden geëerbiedigd wanneer een nationale regeling binnen het toepassingsgebied van het Unierecht valt, zodat er geen gevallen kunnen zijn waarin het Unierecht geldt zonder dat die grondrechten toepassing vinden. Wanneer het Unierecht toepasselijk is, impliceert dit dat de door het Handvest gewaarborgde grondrechten toepassing vinden. Deze uitleg omvat ook de situaties waarin een lidstaat wil afwijken van het EU-recht, bijvoorbeeld in het kader van het vrije verkeer om redenen van openbare orde of het algemeen belang. Daarop wordt ook gewezen in de toelichting bij het Handvest. Ten slotte is er nog een categorie waarin een lidstaat bij het nationale optreden op een andere manier raakt aan EU-recht.
Het Handvest heeft niet tot gevolg dat de bevoegdheden en taken van de Unie worden uitgebreid of gewijzigd (zie ook artikel 6, lid 1 EU-Verdrag). Ook heeft het Handvest niet tot gevolg dat het toepassingsgebied van het recht van de Unie verder wordt uitgebreid.

Zie ook de arresten in Akerberg en Melloni.

Reikwijdte (artikel 52 Handvest)

Voor zover het Handvest rechten bevat die overeenkomen met rechten uit het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (hierna: EVRM) zijn de inhoud en reikwijdte ervan dezelfde als die door het EVRM daaraan worden toegekend. Het is echter wel mogelijk dat het recht van de Unie een ruimere bescherming biedt dan het EVRM (artikel 52, lid 3 Handvest). In de toelichting bij deze bepaling van het Handvest staat een opsomming van artikelen uit het Handvest met dezelfde inhoud en reikwijdte als daarmee corresponderende artikelen uit het EVRM. Ook bevat de toelichting een opsomming van de Handvest-artikelen met dezelfde inhoud, maar met een ruimere reikwijdte. Voor zover het Handvest grondrechten erkent zoals die voortvloeien uit de constitutionele tradities die de lidstaten gemeen hebben, moeten die rechten in overeenstemming met die tradities worden uitgelegd (artikel 52, lid 4 Handvest).

Rechten en vrijheden die in het Handvest zijn erkend, kunnen onder omstandigheden worden beperkt. Beperkingen op de uitoefening van de in het Handvest erkende rechten en vrijheden moeten bij wet worden gesteld en moeten de wezenlijke inhoud van die rechten en vrijheden eerbiedigen (artikel 52, lid 1 Handvest). Het evenredigheidsbeginsel moet hierbij in acht worden genomen. Dit betekent dat beperkingen alleen kunnen worden gesteld indien zij noodzakelijk zijn en daadwerkelijk beantwoorden aan door de Unie erkende doelstellingen van algemeen belang of aan de eisen van de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

Naar boven

Verenigd Koninkrijk en Polen

In Protocol nr. 30 bij de EU-verdragen is voorzien in een specifieke regeling voor deze twee lidstaten ten aanzien van het Handvest. Dit protocol wordt wel gepresenteerd als een ‘opt-out’ bij het Handvest. Echter, het gaat hier om een interpretatief protocol dat de bepalingen ervan uitlegt, niet wijzigt. Het verandert dus niets aan de juridische verplichtingen die voor deze landen voortvloeien uit het Handvest of de EU-verdragen. Belangrijkste bepaling in het protocol is dat het Handvest het EU-Hof geen bevoegdheid verleent om Britse of Poolse wetten in strijd met het Handvest te verklaren. Dat staat ook in artikel 52, lid 5 van het Handvest. Echter, indien een nationale norm is gebaseerd of verband houdt met een EU-bepaling, dan moet de nationale rechter die nationale norm toetsen aan die EU-bepaling in combinatie met het Handvest. De rechter kan dan tot de conclusie komen dat de nationale norm in strijd is met de EU-bepaling, uitgelegd in het licht van het Handvest, en de nationale norm buiten toepassing laten. Dit is ook de opvatting van de Nederlandse regering, zoals opgenomen in de memorie van antwoord aan de Eerste Kamer bij het wetsvoorstel inzake de goedkeuring van het Verdrag van Lissabon.

Naar boven

Inhoud van het Handvest

Het Handvest bevat rechten, vrijheden en beginselen. Er is een verschil tussen rechten en beginselen. De bevoegdheid van rechters ten aanzien van de beginselen blijft beperkt tot de uitlegging van wetgeving en de toetsing van de wettigheid ervan (artikel 52, lid 5 Handvest).

Het Handvest bevat een preambule en is onderverdeeld in zeven titels, te weten:

1. waardigheid (bevat bepalingen over o.a. het recht op leven en het verbod van folteringen en van onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen),
2. vrijheden (bevat bepalingen over o.a. de eerbiediging van het privé-leven en van het familie- en gezinsleven en de bescherming van persoonsgegevens),
3. gelijkheid (bevat bepalingen over o.a. gelijkheid voor de wet, non-discriminatie, de gelijkheid van vrouwen en mannen en de rechten van het kind),
4. solidariteit (bevat bepalingen over o.a. het verbod van kinderarbeid en de bescherming van jongeren op het werk),
5. burgerschap (bevat bepalingen over o.a. het recht op behoorlijk bestuur en het recht van inzage in documenten),
6. rechtspleging (bevat bepalingen over o.a. het recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een onpartijdig gerecht en het vermoeden van onschuld en rechten van de verdediging), en
7. algemene bepalingen betreffende de uitlegging en de toepassing van het Handvest (bevat bepalingen over o.a. het toepassingsgebied, de reikwijdte en uitlegging van de gewaarborgde rechten en beginselen).

Naar bov

Protocol hulp bij het huishouden

Gouda
Oktober 2013

INHOUDSOPGAVE

Inleiding

Vanaf de start van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in januari 2007 heeft de gemeente Gouda bij de indicatiestelling voor hulp bij het huishouden gebruik gemaakt van de *Wmo richtlijn* “Indicatieadvisering voor Hulp bij het Huishouden versie 1.0”, opgesteld door het Centrum Indicatiestelling Zorg, gedateerd december 2006.

Actuele (beleids)ontwikkelingen, nieuwe inzichten, ervaringen uit de praktijk en jurisprudentie hebben ertoe geleid dat de gemeente Gouda een herziene richtlijn heeft opgesteld die als afwegingskader dient bij het indiceren van hulp bij het huishouden. Bij het opstellen van deze herziene aangescherpte richtlijn is tevens gebruik gemaakt van de “Richtlijn Indicatieadvisering Hulp bij het Huishouden”opgesteld door de “MO-zaak” (voorheen CIZ) gedateerd januari 2011, diverse gemeenten en een aantal leveranciers van hulp bij het huishouden.

De gemeente heeft, conform artikel 4 lid 1 onder a van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de compensatieplicht om burgers met beperkingen in staat te stellen om een huishouden te voeren.

In hoofdstuk 3 van de Verordening maatschappelijke ondersteuning van de gemeente Gouda bepaalt dat ter compensatie van beperkingen ten gevolge van ziekte of gebrek inclusief chronische, psychische en psychosociale problemen bij het voeren van een huishouden, de te verstrekken voorziening kan bestaan uit:
1. Hulp bij het huishouden in natura
2. Persoonsgebonden budget (PGB) voor hulp bij het huishouden
3. Pgb financiele tegemoetkoming voor het inhuren van een alfahulp

Hulp bij het huishouden in natura
Als de cliënt geïndiceerd is voor hulp bij het huishouden kan hij kiezen voor een natura voorziening. De gemeente zorgt dat de zorg wordt geleverd door een van de gecontracteerde zorgaanbieders. De gemeente bepaalt de omvang van de hulp[1] en de geldigheidsduur van de indicatie.

Persoonsgebonden budget (PGB) voor hulp bij het huishouden
Als de cliënt geïndiceerd is voor hulp bij het huishouden kan hij ook kiezen voor hulp bij het huishouden in de vorm van een PGB. Als het college een individuele voorziening toekent in de vorm van een PGB kan dit bestaan uit:

a. een financiële tegemoetkoming of persoonsgebonden budget; de cliënt kan zelf hulp bij het huishouden inkopen.
b. de cliënt is officieel werkgever en machtigt de gemeente om het PGB rechtstreeks te betalen aan de zorgaanbieder. De zorgaanbieder betaalt de hulp en verzorgt ook de verantwoording van het PGB. (Alpha hulp)

[1] *De gemeente Gouda indiceert op uren en niet op klassen. Voor de zorg in natura (ZIN) betekent dit dat de gecontracteerde zorgaanbieder niet meer uren mag leveren dan geïndiceerd. Voor een hogere indicatie moet een nieuwe aanvraag worden ingediend.*

Hoofdstuk 1 Uitgangspunten voor Hulp bij het huishouden

1.1 Als er beperkingen zijn bij het voeren van een huishouden

Hulp bij het huishouden is aan de orde als er beperkingen zijn bij het voeren van een huishouden. Het huishouden disfunctioneert of dreigt te disfunctioneren.
De beperkingen kunnen een gevolg zijn van aandoeningen van somatische, psychogeriatrische of psychiatrische aard dan wel ten gevolge van een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap. Ook een psychosociaal probleem kan een grondslag zijn voor een indicatie hulp bij het huishouden.
Een disfunctionerend huishouden kan zich uiten in vervuiling (van de woning of van kleding), verwaarlozing (gezondheidsrisico's, persoonlijke verzorging, voeding en vocht) of ontreddering van zichzelf of van afhankelijke huisgenoten.

1.2 Onderdelen van hulp bij het huishouden

Hulp bij het huishouden is als voorziening veelomvattend en bestaat uit de volgende onderdelen:

- Broodmaaltijden bereiden;
- Warme maaltijd opwarmen en in uitzonderlijke situaties warme maaltijden bereiden;
- In uitzonderlijke situaties een boodschappenlijst samenstellen.
- Licht huishoudelijk werk;
- Zwaar huishoudelijk werk;
- Textielverzorging;
- Verzorging van kinderen bij uitval van ouders en/of verzorgers;
- Dagelijkse organisatie van het huishouden;
- Advies, instructie en voorlichting gericht op het huishouden; het aanleren van bepaalde vaardigheden.

1.3 De leefeenheid is primair zelf verantwoordelijk/gebruikelijke zorg

Onder een leefeenheid wordt verstaan "alle bewoners die een gemeenschappelijke woning bewonen met als doel een duurzaam huishouden te voeren". Indien tot de leefeenheid, waar de cliënt deel van uitmaakt, één of meer huisgenoten behoren die wel in staat zijn het huishoudelijk werk te verrichten, komt men niet in aanmerking voor hulp bij het huishouden. Wij spreken dan van gebruikelijke zorg. Gebruikelijke zorg is de ondersteuning die huisgenoten geacht worden elkaar te bieden, omdat zij als leefeenheid een gemeenschappelijk huishouden voeren en op die grond een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor het functioneren van dat huishouden.

Het principe van gebruikelijke zorg heeft een verplichtend karakter en hierbij wordt geen onderscheid gemaakt op basis van sekse, religie, cultuur, gezinssamenstelling, de wijze van inkomensverwerving, drukke werkzaamheden, lange werkweken of persoonlijke opvattingen over het verrichten van huishoudelijke werkzaamheden.

Als er sprake is van kamerverhuur, rekenen we de huurder van de betreffende ruimte niet tot het huishouden. Als mensen zelfstandig samenwonen op een adres en gemeenschappelijke ruimten delen, veronderstellen we dat het aandeel in het schoonmaken van die ruimten bij uitval van een van de leden wordt overgenomen door de andere leden van een leefeenheid. Het eventuele positieve advies voor hulp bij het huishouden betreft dan alleen de eigen woonruimte (kamers) van de zorgvrager en een evenredig deel van het schoonmaken van de gemeenschappelijke ruimten. Denk aan woongroepen, kamerverhuur of meerdere generaties in een huis.

Er zijn situaties die op een grensgebied liggen. Bij kloostergemeenschappen bijvoorbeeld is wel sprake van een leefeenheid, maar is over het algemeen een taakverdeling, die zich niet leent voor overname. In die situatie kan wel geïndiceerd worden voor bijvoorbeeld het schoonmaken van de eigen kamer indien men dit zelf niet meer kan. Gemeenschappelijke ruimten die kenmerkend voor kloosters zijn kunnen niet worden geïndiceerd omdat zij het niveau sociale woningbouw te boven gaan (bibliotheken, gebedsruimten, gemeenschapsruimten, refters) en behoren tot de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenschap.

Indien uit **medisch** onderzoek blijkt dat een huisgenoot aantoonbare beperkingen heeft op grond van een aandoening, beperking, handicap of probleem waardoor redelijkerwijs de taken niet overgenomen kunnen worden is gebruikelijke zorg niet van toepassing.

1.4 Algemeen, algemeen gebruikelijke en voorliggende voorzieningen

1.4.1 Algemene hulpmiddelen

Algemene hulpmiddelen hebben voorrang op individuele voorzieningen. Waar nodig zal een individuele voorziening worden verstrekt. Hoe de keuze zal worden gemaakt is altijd een individuele afweging.

- Inzet van **algemene** hulpmiddelen:
  Afwasmachine, aangepast bestek, het plaatsen van een verhoging voor een wasmachine, een wasdroger, een stofzuiger.
  Als een technisch hulpmiddel niet aanwezig is of gerealiseerd kan worden maar wel een goede oplossing biedt, is dit voorliggend op het inzetten van hulp.
  Hierbij wordt geen rekening gehouden met de persoonlijke opvattingen over de inzet van deze hulpmiddelen door de cliënt.

1.4.2 Algemeen gebruikelijke voorzieningen

Een algemeen gebruikelijke voorziening is een voorziening waarover de aanvrager, gezien zijn individuele situatie, ook zonder zijn handicap of beperking, zou kunnen beschikken. Deze voorzieningen worden als algemeen gebruikelijk beschouwd. Wat in een concrete situatie als algemeen gebruikelijk te beschouwen is, hangt af van de geldende maatschappelijke normen van het moment van de aanvraag.

- Inzet van **algemeen gebruikelijke** voorzieningen:
  Te denken valt hierbij aan: dagrecreatie voor ouderen, sociale alarmering, boodschappen service, maaltijdservice, klussendienst, ramenwasservice etc.

1.4.3 Voorliggende voorzieningen

Voorliggende voorzieningen zijn voorzieningen, waarop voor zover op grond van enige andere wettelijke regeling of privaatrechtelijke verbintenis, aanspraak bestaat.
De voorliggende voorziening moet beschikbaar en passend zijn. Als dit niet het geval is, dan is er geen sprake van een voorliggende voorziening. De consulent moet de sociale kaart goed in beeld hebben, zodat adequaat beoordeeld kan worden of een voorliggende voorziening daadwerkelijk beschikbaar en passend is. Niet relevant is of men gebruik wil maken van een voorliggende voorziening.

Het is in principe ook niet relevant welke kosten aan de voorliggende voorziening zijn verbonden, tenzij sprake zou kunnen zijn van een zogenaamd extreem laag inkomen als geldt bij het begrip algemeen gebruikelijk: een inkomen dat door kosten op grond van de ziekte of het probleem onder de bijstandsnorm uitkomt of dreigt uit te komen door deze kosten.

- Inzet van **wettelijke** voorzieningen
  Hierbij valt te denken aan wettelijke regelingen als AWBZ, Zorgverzekeringswet (ZvW), Wet op de Jeugdzorg Wet werk en bijstand (Wwb), Wet op kinderopvang, etc.

  Een wettelijke voorziening die het probleem kan oplossen is in deze altijd voorliggend op de Wmo.

1.5 Collectieve voorzieningen

Binnen de gemeente Gouda zijn geen collectieve voorzieningen in de vorm van bv. een ramenwasservice of een was- en strijkservice beschikbaar.

Door het opzetten van een collectieve voorziening is het streven om het indicatieprotocol op onderdelen aanzienlijk te versoberen.
Onderzocht zal moeten worden in hoeverre een collectieve voorziening kan worden opgezet. Gedacht moet worden aan een ramenwasservice en een was- en strijkservice Onderzoek bij verschillende gemeenten in het land heeft echter uitgewezen dat het opzetten van een dergelijke voorziening veel voorbereidingstijd vergt.

1.6 Particuliere huishoudelijke hulp

1) Wanneer er in de financiële situatie van de aanvrager iets verandert (bv verlies van baan ten gevolge van een beperking) waardoor de particuliere hulp niet gecontinueerd kan worden, kan aanspraak gemaakt worden op de voorziening hulp bij het huishouden.

2) Als een cliënt een particuliere hulp heeft en op het moment van de aanvraag, nog steeds hulp heeft die activiteiten overneemt (waarmee de cliënt bij het voeren van het huishouden problemen ondervindt) dan wordt de particuliere hulp als algemeen gebruikelijk beschouwd voor de overgenomen activiteiten en volgt er een negatieve indicatie.

3) Als een cliënt een particuliere hulp heeft en op het moment van de aanvraag, nog steeds hulp heeft die niet alle activiteiten overneemt (waarmee de cliënt bij het voeren van het huishouden problemen ondervindt) dan kan er een indicatie komen voor de activiteiten die niet overgenomen worden.

1.7 Revalideren

Wanneer bepaalde aandoeningen die de oorzaak vormen voor de huishoudelijke beperkingen naar de mening van de arts nog behandelmogelijkheden biedt, kan in de regel geen hulp bij het huishouden positief worden geïndiceerd. Het gaat hierbij dan met name om Moeilijk Objectiveerbare Aandoeningen (MOA) en psychische aandoeningen. Hulp bij het huishouden kan in een dergelijke situatie immers antirevaliderend werken. Wel kan hulp bij het huishouden naast een te volgen behandeling of revalidatie positief worden geadviseerd. Hierover is afstemming met de behandelaar nodig. Een dergelijke indicatie heeft dan in principe een korte geldigheidsduur, afgeleid van de duur van het behandel- of revalidatietraject.

1.8 Technische hulpmiddelen en woonvoorzieningen

Er is geen positieve indicatie voor hulp bij het huishouden als de problemen van de cliënt afdoende kunnen worden opgelost met technische hulpmiddelen of woonvoorzieningen (zie ook 1.4).
Hulpmiddelen kunnen bestaan uit algemeen gebruikelijke huishoudelijke apparatuur, zoals een wasmachine of stofzuiger. Deze hulpmiddelen dienen uit oogpunt van verantwoorde werkomstandigheden ook voor een helpende aanwezig te zijn. Daarnaast kan gebruik gemaakt worden van al aanwezige hulpmiddelen, zoals een wasdroger of een afwasmachine. Als dergelijke apparaten niet aanwezig zijn maar wel een adequate oplossing zouden bieden voor het probleem, is de aanschaf van deze hulpmiddelen algemeen gebruikelijk. Woonvoorzieningen kunnen bijvoorbeeld keukenaanpassingen zijn of het plaatsen van een verhoging voor een droger/wasmachine. Hulpmiddelen kunnen ook gefinancierd zijn uit een andere betalingsregeling, gericht op of aangepast aan de handicap van de cliënt (AWBZ, Regeling hulpmiddelen of WMO).

Hoofdstuk 2 Gebruikelijke Zorg

Gebruikelijke zorg is de normale, dagelijkse zorg die partners of ouders en inwonende kinderen geacht worden elkaar onderling te bieden omdat ze als leefeenheid gemeenschappelijk een woning bewonen en op die grond een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor het functioneren van het huishouden.
Gebruikelijke zorg is ook alleen aan de orde als er een leefeenheid is die gemeenschappelijk een woning bewoont. Uitwonende kinderen vallen hier dus buiten.
Werk (of vrijwilligerswerk) en opleiding van partner, ouders of inwonende kinderen zijn geen reden om hulp bij het huishouden toe te kennen.

2.1 Gezondheidsproblemen of (dreigende) overbelasting

Indien uit **(medisch)** onderzoek blijkt dat een huisgenoot aantoonbare beperkingen heeft op grond van een aandoening, beperking, handicap of probleem waardoor redelijkerwijs de taken niet overgenomen kunnen worden is gebruikelijke zorg niet van toepassing.

Een consulent moet altijd onderzoeken of een leefeenheid, gegeven de voor die leefeenheid geldende gebruikelijke zorg, door de (chronische) uitval van een gezinslid niet alsnog onevenredig belast wordt en overbelasting dreigt. Er dient onderzoek gedaan te worden naar de verhouding tussen draagkracht en draaglast van de individuele cliënt.
Factoren die van invloed kunnen zijn op de draagkracht zijn bijvoorbeeld de lichamelijke en/of geestelijke conditie van de partner of huisgenoot maar ook het sociale netwerk en de wijze van omgaan met problemen. Factoren die van invloed kunnen zijn op draagkracht zijn bijvoorbeeld de mate waarin er sprake is van (on)planbare zorg, het ziektebeeld en de prognose, bijkomende problemen van sociale, emotionele of relationele aard.
Wanneer partner of huisgenoot door de combinatie van een (volledige) werkkring of opleiding en het voeren van het huishouden overbelast dreigt te raken, zal er door de consulent altijd medisch advies worden opgevraagd bij een onafhankelijk indicatieorgaan om de overbelasting te objectiveren.

Wanneer de dreigende overbelasting wordt veroorzaakt door een combinatie van werk en gebruikelijke zorg en andere activiteiten dan werk en huishouden, gaan werk en gebruikelijke zorg voor. Het beoefenen van vrijetijdsbesteding kan op zich geen reden zijn om een indicatie voor hulp bij het huishouden te krijgen.

In geval de leden van een leefeenheid overbelast dreigen te raken door de combinatie van werk en verzorging van de zieke partner/huisgenoot, kan een indicatie worden gesteld op de onderdelen die normaliter tot de gebruikelijke zorg worden gerekend. In principe zal die indicatie van korte duur zijn (3-6 maanden) om de leefeenheid de gelegenheid te geven de onderlinge taakverdeling aan de ontstane situatie aan te passen. Hetzelfde geldt als een partner/ouder ten gevolge van het plotseling overlijden van de andere ouder overbelast dreigt te raken door de combinatie van werk en verzorging van de inwonende kinderen.

2.2 Fysieke afwezigheid

Indien de huisgenoot van een zorgvrager vanwege werk fysiek niet aanwezig is wordt hiermee bij het indiceren uitsluitend rekening gehouden, wanneer het om aaneengesloten perioden van tenminste zeven etmalen gaat. De afwezigheid van de huisgenoot moet een verplichtend karakter hebben en inherent zijn aan diens werk; denk hierbij aan offshore werk, internationaal vrachtverkeer en werk in het buitenland.
Wanneer iemand aaneengesloten perioden van tenminste zeven etmalen van huis is, is er in die periode feitelijk sprake van een éénpersoonshuishouden en kan er geen gebruikelijke zorg worden geleverd.
Wanneer de fysieke afwezigheid van de partner minder dan 7 etmalen bedraagt, zal er altijd onderzocht moeten worden of de huisgenoot feitelijk kan voorzien in het verlenen van de zorg.

2.3 Uitzonderingen gebruikelijke zorg

In bepaalde situaties kan er iets soepeler worden omgegaan met "gebruikelijke zorg".

- In terminale situaties (levensverwachting is minder dan 3 maanden) is het ontlasten van de huisgenoot in de vorm van hulp bij het huishouden gebruikelijk.
- Bij het plotseling overlijden van een van de ouders met als gevolg dat de achterblijvende ouder wordt belast met de opvoeding en verzorging van de kinderen in combinatie met werk. Ook in deze situatie kan tijdelijk (3 maanden) hulp bij het huishouden worden ingezet om de ouder de kans te geven op zoek te gaan naar andere oplossingen.
- Indien de aanwezige huisgenoten niet (meer) leerbaar zijn. Dit betreft een individuele beoordeling.
- Voorkomen van crisis en ontwrichting bij verzorging en opvang van gezonde kinderen; indien opvang van gezonde kinderen noodzakelijk is heeft de inzet van een voorliggende voorziening een verplichtend karakter. Indien de voorliggende voorziening niet beschikbaar is- een consulent moet zich hier van op de hoogte stellen – kan tijdelijke inzet van hulp bij het huishouden noodzakelijk zijn.

2.4 Ouderlijke zorgplicht bij echtscheiding

Bij echtscheiding vervalt het samenwonen en daarmee dus ook de gebruikelijke zorg voor het huishouden en de onderlinge persoonlijke verzorging van partners. De zorgplicht voor de kinderen verdwijnt niet. Bij uitval van de verzorgende ouder moet wel onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheid van opvang van de kinderen door de niet thuiswonende ouder door te kijken naar de voor de rechtbank vastgelegde afspraken tussen de ex-echtgenoten. Voor die perioden dat de kinderen bij de verzorgende -uitgevallen- ouder zijn kan er dan een indicatie voor opvang zijn. Als de zorgplicht door de niet-verzorgende ouder kennelijk niet wordt nagekomen, beschouwen we de situatie als een eenoudergezin.

20.5 Huishoudelijke taken: uitstelbaar en niet uitstelbaar

Onder huishoudelijke taken vallen zowel de uitstelbare als de niet-uitstelbare taken. Het verzorgen van -overigens gezonde- kinderen valt ook onder de hulp bij het huishouden.

- **Niet-uitstelbare** taken zijn maaltijd verzorgen/opwarmen, de kinderen verzorgen, afwassen en opruimen;
- **Wel-uitstelbare** taken zijn wasverzorging, zwaar huishoudelijk werk: stofzuigen, sanitair, keuken, bedden verschonen.

2.6 Bijdrage van kinderen aan het huishouden

In geval de leefeenheid van de zorgvrager mede bestaat uit kinderen, dan gaat de indicatiesteller ervan uit, dat de kinderen, afhankelijk van hun leeftijd en psychosociaal functioneren, een bijdrage kunnen leveren aan de huishoudelijke taken.

- Kinderen tot 5 jaar leveren geen bijdrage aan de huishouding.
- Kinderen van 5 tot en met 12 jaar worden naar hun eigen mogelijkheden betrokken bij lichte huishoudelijke werkzaamheden als opruimen, tafel dekken/afruimen, afwassen/afdrogen, kleding in de wasmand gooien.
- Kinderen van 13 tot en met 17 jaar kunnen, naast bovengenoemde taken hun eigen kamer op orde houden, d.w.z. rommel opruimen, stofzuigen, bed verschonen.

Taken van een 18-23 jarige
Van een meerderjarige gezonde huisgenoot wordt verwacht dat deze een gedeelte van de huishoudelijke taken overneemt wanneer de primaire verzorger uitvalt.

Een 18-23 jarige wordt verondersteld de volgende taken uit te kunnen voeren:

- schoonhouden van sanitaire ruimte,
- keuken en een kamer,
- de was doen,
- boodschappen doen,
- maaltijd verzorgen,
- afwassen en opruimen.

Dit is genormeerd naar 2 uur uitstelbare, zware huishoudelijke taken en 3 uur lichte, niet uitstelbare huishoudelijke taken per week.
Daarnaast kunnen zij eventuele jongere gezinsleden verzorgen en begeleiden.

Vanaf 23 jaar wordt iemand geacht de huishoudelijke taken volledig over te nemen.

Hoofdstuk 3 Normering huishoudelijke taken in minuten

3.1 Huishoudelijke werkzaamheden

De gemeente Gouda hanteert standaard normtijden bij het indiceren van hulp bij het huishouden. Het spreekt voor zich dat er altijd per cliënt een individuele afweging gemaakt dient te worden. Afwijkingen van normtijden dienen te worden gemotiveerd.

3.2 Uitgangspunten hulp bij het huishouden

- Het aantal volwassen personen is niet leidend; er wordt gekeken naar de grootte van de woning.
- Voor de aanwezigheid van kinderen kan meerzorg worden geïndiceerd.
- Het hebben van huisdieren is een eigen keuze; hiervoor wordt geen meerzorg geïndiceerd.
- Er wordt uitgegaan van sociale woningbouw; het hebben van een grote (vrijstaande) woning leidt niet tot meerzorg c.q. een hogere indicatie.
- Bij bepaalde problematiek, zoals bv. incontinentie en COPD wordt niet standaard meerzorg geïndiceerd. Het betreft een individuele beoordeling dan wel op basis van medisch advies.

3.3 Boodschappenlijst samenstellen

Het inkopen van boodschappen wordt in de gemeente Gouda niet geïndiceerd. De boodschappenservice is algemeen gebruikelijk en voorhanden.
In situaties waar sprake is van een regieprobleem of daar waar de cliënt dusdanig beperkt is dat hij niet in staat is om een **boodschappenlijst samen te stellen en eventueel door te bellen**, kan dit geïndiceerd worden:

- **15 min per week**

3.4 Bereiding broodmaaltijd

Broodmaaltijd bereiden (brood smeren)
Broodmaaltijd klaarzetten
Tafel dekken en afruimen
Koffie/thee zetten
Opruimen/afwassen

- **15 minuten per keer; max. 2 x daags**

Indien mogelijk ’s ochtends de boterhammen voor ’s avonds klaarmaken en afgedekt in koelkast bewaren.

Kinderen<12 jaar

- **20 minuten per keer**

3.5 Opwarmen warme maaltijd

Warme maaltijd opwarmen
Warme maaltijd klaarzetten/tafel dekken
Opruimen/afwassen

- **15 minuten per dag**

Warme maaltijd bereiden (uitzonderlijke situaties: hele specifieke diëten die niet verkrijgbaar zijn via maaltijdservice of gezinnen met jonge kinderen (<12 jaar)

Maaltijdservice en kant en klaar maaltijden zijn algemeen gebruikelijk en gaan altijd voor.

3.6 Licht huishoudelijk werk in huis: kamers opruimen

Stof afnemen
Opruimen
Afwassen
Bed opmaken

Woning met 2 slaapkamers of minder

- **40 minuten per week**

Woning met 3 slaapkamers of meer

- **60 minuten per week**

3.7 Zwaar huishoudelijk werk: stofzuigen, wc/badkamer schoonmaken

Stofzuigen
Schrobben, dweilen, soppen van sanitair en keuken
Bedden verschonen

Woning met 2 slaapkamers of minder

- **60 minuten per week**

Woning met 3 slaapkamers

- **90 minuten per week**

Voor de aanwezigheid van kinderen kan meerzorg geïndiceerd worden van

- **max. 15 minuten per kind per week**

3.8 Textielverzorging

Kleding en linnengoed sorteren en wassen in wasmachine
Was drogen in droogmachine
Vouwen, strijken, opbergen

Eenpersoonshuishouden

- **max. 45 minuten per week**

Twee persoonshuishouden

- **max. 60 minuten per week**

Factoren meerzorg
Aantal kinderen < 16 jaar

- **15 min per kind per week**

Het strijken van de bovenkleding is opgenomen in de normtijd. Onderkleding en beddengoed wordt gevouwen.

3.9 Organisatie van het huishouden (als er sprake is van een regieprobleem)

Organisatie van huishoudelijke activiteiten
Plannen en beheren van middelen m.b.t. het huishouden

- **30 minuten per week**

Meerzorg: communicatieproblemen

- **max.15 min per week**

Meerzorg: de aanwezigheid van kinderen<16 jaar

- **max. 30 min per week**

Organisatie van het huisouden is altijd HbH2

3.10 Verzorging en/of tijdelijke opvang van kinderen

Indien er sprake is van uitval van de ouder in een éénoudergezin, of beide ouders ondervinden beperkingen in de opvang en verzorging van de kinderen, wordt er eerst nagegaan wat mantelzorg opvangt, en wat vrijwilligers als vervangende mantelzorg, algemeen gebruikelijke voorzieningen en voorliggende voorzieningen kunnen opvangen. Oppas en opvang van gezonde kinderen vallen in principe niet onder de WMO, daarvoor zijn andere, algemeen gebruikelijke en voorliggende voorzieningen voorhanden. Wel is er een indicatie mogelijk voor de verzorging van de kinderen conform leeftijd.
Gebruik van kinderopvang/crèche als voorliggende voorziening voor oppas en opvang van gezonde kinderen tot 5 dagen per week is redelijk.
Indien de consulent zich ervan heeft vergewist dat de voorliggende en algemeen gebruikelijke voorzieningen niet aanwezig of niet toepasbaar zijn of zijn uitgeput, is bij uitval van de ouder in een éénoudergezin afhankelijk van de leeftijd en ontwikkeling van het kind, een advies voor hulp bij het huishouden mogelijk. Deze indicatie kan tot 40 uur per week afgegeven worden voor oppas en opvang van gezonde kinderen. Een dergelijke indicatie is in principe van korte duur (maximaal 3 maanden), de periode waarin een eigen oplossing moet worden gevonden.

- **max. 40 uur per week**

De grondslag ligt bij de ouder. Deze is tijdelijk niet in staat om de ouderrol op zich te nemen.

Kinderopvang (crèche, kinderdagverblijf, overblijfmogelijkheden op school, voor en na schoolse opvang) is altijd voorliggend.

Een kind van 3 maanden of ouder kan gebruik maken van een kinderdagverblijf voor max. 5 dagen.

Voor kinderen tot en met 7 jaar geldt:

Naar bed brengen/uit bed halen	**10 minuten per keer per kind**
Wassen en kleden	**20 minuten per dag per kind**
Eten en/of drinken geven	**20 minuten per broodmaaltijd** **20 minuten per warme maaltijd**
Babyvoeding:flesje	**20 minuten per keer**
Luier verschonen	**10 minuten per keer**
Naar school/crèche brengen	**15 minuten per keer**

Het is hierbij mogelijk om taken te combineren. Als kinderen op hetzelfde tijdstip naar bed gaan, telt dat voor 1 keer en niet per kind. De frequentie is gerelateerd aan de leeftijd en ontwikkelingsfase van het kind.

Factoren meerzorg: gedragsproblematiek bij kinderen
Factoren meer-minderzorg: leeftijd van de kinderen
Maximale duur voor de opvang is 3 maanden
Verzorging/en of tijdelijke opvang van kinderen is altijd HbH 2

3.11 Psychosociale begeleiding, tevens observeren

Formuleren doelen/bijstellen doelen met betrekking tot het huishouden
Helpen handhaven/verkrijgen/herkrijgen structuur in het huishouden
Helpen handhaven/vergroten van zelfredzaamheid m.b.t. budget
In principe is algemeen maatschappelijk werk en AWBZ-begeleiding voorliggend

- **30 minuten per week**

Psychosociale begeleiding, tevens observeren is altijd HbH2

3.12 Advies, instructie, voorlichting, gericht op het huishouden

Instructie omgaan met hulpmiddelen
Instructie licht huishoudelijk werk
Instructie textielverzorging

- **30 minuten per week per activiteit met max. van 90 minuten per week**

Maximale duur is 6 weken.

Advies, instructie, voorlichting, gericht op het huishouden is altijd HbH2

3.13 Deskundigheid per activiteit

HH-basis

Boodschappenlijst samenstellen
Bereiden broodmaaltijden
Opwarmen warme maaltijd
Licht huishoudelijk werk
Zwaar huishoudelijk werk
Textielverzorging

HH-plus

Anderen in huishouden helpen met zelfverzorging
Dagelijkse organisatie van het huishouden
Psychosociale begeleiding; tevens observeren
Advies, instructie, voorlichting

Hoofdstuk 4 Afbakening hulp bij het huishouden en een zorgzwaarte pakket (ZZP)

4.1 Afbakening hulp bij het huishouden en zorgzwaartepakket (ZZP)

Cliënten die een indicatie hebben gekregen voor verblijfszorg hebben een aantal keuzes om deze zorg in te zetten. Afhankelijk van de keuze van de cliënt valt de hulp bij het huishouden onder de WMO of onder de AWBZ.

Het schema toont de verschillende mogelijkheden:

	1. Opname in verblijfssetting	2. Overbruggings-zorg	3. In functies (ZIN)	4. VPT	5. In PGB
ZZP indicatie < 01-01-2009	AWBZ	WMO	WMO	AWBZ	WMO
ZZP indicatie > 01-01-2009	AWBZ	WMO	WMO	AWBZ	AWBZ

4.1.1 Opname in verblijfsinstelling

De cliënt zet het ZZP in, in een intramurale instelling (verblijf). De cliënt zet dan de functie 'verblijf' in. De hulp bij het huishouden wordt dan gefinancierd vanuit de AWBZ.

4.1.2 Overbruggingszorg

De cliënt wil met het ZZP naar een intramurale instelling (verblijf) maar komt op de wachtlijst te staan. Zolang de cliënt thuis woont ontvangt hij overbruggingszorg totdat de functie verblijf wordt ingezet. Hier is geen maximale termijn aan verbonden.
De hulp bij het huishouden wordt dan gefinancierd vanuit de WMO, omdat de cliënt de functie 'verblijf' nog niet inzet.

4.1.3 In functies (ZIN)

De cliënt wil met het ZZP **niet** naar een intramurale instelling. Hij kiest ervoor om langdurig thuis te blijven wonen en de zorg door een zorgaanbieder thuis in te zetten. Hij ontvangt dan ZIN. Het zorgkantoor zet de indicatie 'verblijf' om functies en klassen. Er is dan geen functie 'verblijf' meer. De zorg wordt geleverd door een externe zorgaanbieder. Omdat de functie 'verblijf' niet wordt ingezet wordt de hulp bij het huishouden gefinancierd vanuit de WMO

4.1.4 VPT

De cliënt wil met een ZZP **niet** naar een intramurale instelling. Hij kiest ervoor om langdurig thuis te blijven wonen en de zorg door een zorgaanbieder thuis in te zetten. In plaats van ZIN kiest de cliënt voor "Volledig Pakket Thuis' (VPT).
In dit geval zet het zorgkantoor de indicatie om in functies en klassen **met** de functie 'verblijf'. De zorg kan dan worden geleverd door een interne of externe zorgaanbieder in onderaannemerschap. De hulp bij het huishouden wordt gefinancierd vanuit de AWBZ omdat de functie "verblijf' wordt ingezet. Het zorgkantoor weet of een cliënt een VPT heeft.

4.1.5 In PGB

De cliënt wil met een ZZP niet naar een intramurale instelling. Hij kiest ervoor om langdurig thuis te blijven wonen. De cliënt wil een PGB ontvangen voor het ZZP. Het zorgkantoor bepaalt de hoogte van dit budget.

Als de ZZP indicatie is gesteld en ingezet voor 01-01-2009, dan wordt de hulp bij het huishouden gefinancierd vanuit de WMO. Het gedeelte hulp bij het huishouden wordt dan niet meegenomen in het budget van het zorgkantoor.

Als de ZZP indicatie is gesteld en ingezet vanaf 01-01-2009, dan wordt de hulp bij het huishouden gefinancierd vanuit de AWBZ. Het gedeelte hulp bij het huishouden wordt dan wel meegenomen in het budget van het zorgkantoor.

Hoofdstuk 5 Overgangsregeling

Overgangsrecht

De normering, als bedoeld in hoofdstuk 3, treedt voor degene die op het moment van vaststelling van dit nieuwe beleid reeds hulp bij het huishouden toegekend heeft gekregen, met ingang van 1 januari 2015 in werking.